

וכאמור, תבאר הגמרא בהמשך את מחלוקתם.

ב. בעל מום ששימש בטומאה בקרבן ציבור, שדוחה קרבן ציבור את הטומאה —

רבי חייא אומר: חייב שתיב, על עבודת בעל מום, ועל עבודה בטומאה.

בר קפרא אומר: אין חייב אלא אחת.

קפיץ רבי חייא, ונשבט: העבודה! כך שמעתי מרבי: חייב שתיב.

קפיץ בר קפרא ונשבט: העבודה! כך שמעתי מרבי: חייב אחת.

התחיל רבי חייא לדון: טומאה בעבודת המקדש, לכל נאסרה.

כשהותרה טומאה במקדש בקרבן ציבור — אצל כהנים תמימים הותרה.

ורק לכהנים תמימים הותרה, ולא לבעלי מומין!

ולכן, כאשר בעלי מומים עובדים בטומאה: יש כאן גם איסור משום בעלי מומין, ויש כאן איסור משום טומאה.

התחיל בר קפרא לדון: טומאה בעבודת המקדש, לכל נאסרה.

כשהותרה הטומאה בעבודת המקדש בקרבן ציבור — הותרה סתם.

ולכן, אין כאן איסור אלא משום בעל מום.

ג. זר שאכל עוף חטאת שהותר על ידי מליקה של כהן, וראוי העוף הזה לאכילה רק לכהנים —

רבי חייא אומר: חייב שתיב, על זרות ועל נבלות. לפי שבשר עוף שנמלק, נחשב כבשר נבילה, למי שלא הותר בו.

בר קפרא אומר: אין חייב אלא אחת, על זרות, ולא על נבלה.

קפיץ רבי חייא, ונשבט, העבודה! כך שמעתי מרבי: חייב שתיב.

קפיץ בר קפרא, ונשבט, העבודה! כך שמעתי מרבי: חייב אחת.

התחיל רבי חייא לדון: נבלה לכל נאסרה.

כשהותרה נבלה באכילה במקדש, במליקת חטאת העוף — אצל כהנים הותרה.

ורק לכהנים בלבד הותרה, ולא לזרים.

ולכן, יש כאן משום זרות, ויש כאן משום מליקה.

התחיל בר קפרא לדון: נבלה לכל נאסרה.

כשהותרה במקדש — הותרה סתם.

אין כאן אלא משום זרות.

ועתה מבארת הגמרא: במאי קמיפלגי רבי לג-א חייא ובר קפרא?

באיסור כולל — ואלבא דרבי יוסי, שמצינו שסובר באיסור מוסיף שאיסור חל על איסור, על ידי "מיגור", האם הוא סובר כך גם באיסור כולל.

רבי חייא סבר: רבי יוסי באיסור כולל מיחייב תרתי.

בר קפרא סבר: לא מיחייב אלא חדא.

ומבארת הגמרא:

ומאי איסור כולל איכא הכא בכל מחלוקתם?

בשלמא זר שעבד במקדש בשבת —

מעיקרא שרי הזר במלאכה, ואסור בעבודה במקדש.

אתיא לה שבת — מגו דקא מיתסר במלאכה בשבת, מיתסר נמי בעבודה, שהתווספה בשבת לאיסור עבודת המקדש איסור סתם מלאכה, שהוא איסור כולל, ואינו איסור מוסיף, שהרי לא נאסרו בשבת עוד אנשים בעבודה במקדש.

ואם גם הכהנים היו נאסרים בעבודה במקדש בשבת, אז היה זה איסור נוסף.

ובשלמא בעל מום —

מעיקרא שרי באכילה בקדשים, ואסור בעבודה.

איטמי ליה — מגו דקא מיתסר באכילה משום טומאה, מיתסר נמי בעבודה בטומאה.

אלא מליקה — הרי רק בשני איסורים שחלו בבת אחת היא דמשכחת לה, שבשעת מליקה חל עליה איסור אכילה של זר ואיסור אכילת נבילה.

[וקודם מליקה האיסור אינו משום זרות אלא משום מעילה, ורק בשעת מליקה מפסיק איסור מעילה ומתחיל איסור זרות]

אך באיסור כולל — לא משכחת לה, שהרי חלים הם בבת אחת!

ומכח קושיה זאת חוזרת בה הגמרא, ומעמידה את מחלוקתם בצורה שונה:

אלא קמיפלגי באיסור בבת אחת, במקום שבאים שני האיסורים כאחת, האם חלים שניהם או רק אחד, ואליבא דרבי יוסי.

רבי חייא סבר: רבי יוסי, באיסור בת אחת — מיחייב תרתי.

ואילו בר קפרא סבר: לא מיחייב רבי יוסי אלא חדא.

ומבארת הגמרא: והכא, במחלוקתם של רבי חייא ובר קפרא — מאי איסור "בת אחת" איכא הכא?

זר ששימש בשבת —

כגון דאייתי שתי שערות בשבת, שנהיה גדול בשבת, שאז הוא מתחייב בכל המצוות, דהויא להו זרות ושבת בהדי הדדי.

בעל מום נמי —

כגון דאייתי שתי שערות, ואיטמי ליה קודם להבאתן, דהויא ליה בעל מום וטומאה בהדי הדדי, כשגדל.

אי נמי, מדובר בגדול, וכגון שחתך אצבעו בסכין טמאה, ונהיה טמא ובעל מום בבת אחת.

והוינן בה: בשלמא לרבי חייא, שפיר אפשר להבין את דבריו, וגם את דברי בר קפרא, שנשבע עליהם שהם נכונים.

כי אתנייה, כאשר שנה רבי את משנתו לדרייה, לרבי חייא, ואמר לו שחייב שתיים — הוא שנה אותה אליבא דרבי יוסי, הסובר שאיסור חל על איסור בבת אחת.

אלא שעדיין יש עתה להקשות לצד ההפוך:

בשלמא לבר קפרא, שפיר העמיד את דבריו ואת דברי רבי חייא, שסבר, **כי אתנייה רבי לדידיה שחייב רק אחת** — **אליבא דרבי שמעון** שנה זאת.

וכי אתנייה לרבי חייא שחייב שתיים — **אליבא דרבי יוסי שנה לו רבי**, שסובר איסור חל על איסור.

ורבי חייא טעה וסבר שנה לו לפי רבי שמעון.

אלא לרבי חייא, שסבר שאפילו לדברי רבי שמעון חייב שתיים, וכל שכן לרבי יוסי — וכי **בר קפרא שקורי קא משקר** בשבועתו שאינו חייב לרבי שמעון אלא אחת.

ומשנינן: **אמר לך רבי חייא**: רבי חייא לא שיקר בשבועתו.

אלא כך היתה טעותו: **כי אתנייה רבי לדידיה שחייב רק אחת** —

תרתיה, שתיים מתוך שלשת הדברים שנחלקו בהם רבי חייא ובר קפרא, **לפטור משני חיובים**, ולהחייב אחת — **אתנייה**, שנה לו.

ובאיסור כולל **אתנייה**, שנה לו רבי את שני לג-ב הענינים לפטור, שבהם חייב רק אחת, כשחלו באיסור כולל, והם זר ששימש בשבת, ובעל מום ששימש בטומאה, שהם יכולים לחול הן בבת אחת והן בזה אחר זה ככולל, וכמו שנתבאר לעיל.

אך אם חלו בבת אחת הוא שנה לו לחיובא, שחייב גם לרבי שמעון שתיים.

ואילו **כי אתנייה**, כששנה רבי את משנתו **לבר קפרא שחייב אחת** — הוא שנה אותה **אליבא דרבי שמעון**, הסובר שאין איסור חל על איסור בבת אחת. וטעה בר קפרא וחשב שרבי שנה לו אותה גם לפי רבי יוסי, ולכן הוא קפץ ונשבע ששנה לו רבי שאינו חייב אלא אחת.

אלא לבר קפרא, שסבר שאפילו רבי יוסי אינו חייב אלא אחת —

וכי סבר בר קפרא בשבועתו, **שרבי חייא שקורי קא משקר** בשבועתו!?

ומכח קושיה זו מעמידה הגמרא את מחלוקתם באופן אחר:

אלא קמיפלגו באיסור בת אחת, **ואליבא דרבי שמעון**. ולדברי רבי יוסי, ודאי שהוא חל לפי כולם. וטען רבי חייא שמודה רבי שמעון לרבי יוסי כשחלו שני האיסורים בבת אחת, ועל כך נחלק בר קפרא ואמר שגם בבת אחת חולק רבי שמעון.

וסבר בר קפרא שבכך טעה רבי חייא: שרבי אמר שחייב שתיים לפי רבי יוסי, ורבי חייא טעה והבין שאמר לו שחייב שתיים אפילו לרבי שמעון.

והוינן בה: **בשלמא לרבי חייא, קא מישתבע**, כדי **לאפוקי לרבי שמעון מחזקיה**, מחזקתו שאומר אין איסור חל על איסור, ואילו כאן, כשחלו בבת אחת, הוא מודה שחייב שתיים.

אלא לבר קפרא שהעמיד את רבי שמעון על שיטתו המחזקת — **למה ליה לאשתבועי?**

ומסקינן: **אכן קשיא**.